

Valnämnden

Sammanträdesdatum
2024-04-29

1 (15)

Plats och tid	Sammanträdesrum Jupiter, kl. 08.00 – 11.42
Ajournering	kl. 9.32 – 10.10 – fika och samtal till länsstyrelsen Vb
Beslutande	Ingela Westerlund Svahn (V), ordf. Ruth Hellsten (ML), vice ordf. Hans Örnberg (L) Kristian Priemel (V), ersättare för Jari Reconius (V) Susanne Holmbom (S)
Övriga deltagande	Hanna Karlsson sekr.
Utses att justera	Ruth Hellsten, ersättare Hans Örnberg
Justeringens plats och tid	Administrativa enheten onsdag den 8 maj 2024, kl. 10.00
Underskrifter	
Sekreterare	_____ Paragrafer 33–40
	Hanna Karlsson
Ordförande	_____
	Ingela Westerlund Svahn
Justerande	_____
	Ruth Hellsten

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ	Valnämnden		
Sammanträdesdatum	2024-04-29		
Anslag sätts upp	2024-05-08	Anslag tas ner	2024-05-30
Förvaringsplats för protokollet	Kommunförvaltningen, Administrativa enheten		
Underskrift	_____		

Utdragsbestyrkande

§ 33

Dagordning**FÖRSLAG TILL BESLUT PÅ SAMMANTRÄDET***Ingela Westerlund Svahn (V):*

Dagordningen godkänns med följande ändringar;

- Punkt 10 i kallelsen, *Nästa sammanträde*, utgår
- Ärende *Bedömning av Hanna Karlssons fortsatta roll som valsamordnare efter tjänstebyte*, tillkommer på dagordningen.

BESLUT

Dagordningen godkänns med följande ändringar;

- Punkt 10 i kallelsen, *Nästa sammanträde*, utgår
- Ärende *Bedömning av Hanna Karlssons fortsatta roll som valsamordnare efter tjänstebyte*, tillkommer på dagordningen

Justeringsmännens sign			Beslutsexpediering	Utdragsbestyrkande
------------------------	--	--	--------------------	--------------------

§ 34

Dnr 2024.35/11

Korrigerings av felaktig avprickning i röstlängd och nekande att rösta i valet till Europaparlamentet 9 juni 2024

Bakgrund

På nationell nivå uppstår det vid varje val, situationer där röstmottagare tvingas neka vissa väljare att rösta till följd av att dessa redan finns markerade i röstlängden. Denna markering, kallad avprickning, visar att väljaren avlagt sin röst. Avprickningen är dock inte detsamma som noteringen om hur väljaren har identifierat sig. Felaktiga avprickningar kan uppstå om röstmottagare av misstag markerar att en väljare redan har röstat, vilket oftast beror på att en tidigare väljare har blivit felaktigt avprickad på fel rad. Det kan även hända att avprickningen är korrekt om väljaren faktiskt redan har röstat.

Med anledning av detta är det viktigt att det finns tydliga riktlinjer för hur en korrigerings ska ske alternativt regler för när någon ska nekats att rösta.

Bedömning

Bedömning om en korrigerings eller ett nekande ska göras bör baseras utifrån Valmyndighetens vägledande ställningstagande VAL-886 (bilaga 1) så att samtliga valnämnder i Sverige gör på samma sätt. Detta innebär att följande bör gälla för korrigerings och nekande av röstning:

Korrigerings

För att korrigerings en felaktig avprickning i röstlängden krävs det att det är tydligt bekräftat att avprickningen är felaktig och det måste vara klart vilken väljare som felaktigt avprickats. Om en sådan felaktighet upptäcks strax efter att den gjorts, och den berörda väljaren fortfarande befinner sig i vallokalen eller snabbt kan återvända, ska en korrigerings utföras. Om väljaren inte är tillgänglig på plats, ska ingen korrigerings genomföras.

När det är möjligt att korrigerings, ska ordföranden i vallokalen ansvara för detta. Om ordföranden inte är närvarande, ska första vice ordföranden eller andra vice ordföranden ta över ansvaret. Korrigerings följer denna procedur:

- Röstmottagaren ska be den felaktigt avprickade väljaren att återvända till vallokalen. En identitetskontroll måste genomföras när väljaren är fysiskt närvarande; detta kan inte göras på distans.
- De felaktiga noteringarna som gjorts på den felaktiga raden i röstlängden ska överföras till den korrekta raden. Markeringarna

Justeringsmännens sign			Beslutsexpedierings	Utdragsbestyrkande
------------------------	--	--	---------------------	--------------------

som hör till de valkuvert som väljaren lämnat ska också föras över till den rätta raden. Vid den felaktiga avprickningen ska en notering om korrigerig göras. Om väljaren har en annan uppfattning om vilka valkuvert de har lämnat, ska den ursprungliga noteringen i röstlängden ändå vara avgörande. Valurnan får under inga omständigheter öppnas.

- Hela processen måste ske i väljarens närvaro.
- Den väljare som felaktigt blivit avprickad får rösta först när korrigeringen är gjord. Identiteten ska återigen kontrolleras.
- Alla åtgärder som vidtas ska dokumenteras utförligt i protokollet.
- Utöver när, var, hur och av vem så ska det även dokumenteras tydligt om väljaren har en annan uppfattning om vilka valkuvert som lämnats in eller om den har synpunkter på andra omständigheter vid händelsen.

Nekas att rösta

När en väljare nekas möjligheten att rösta på grund av att hen redan är avprickad i röstlängden, måste röstmottagarna följa en strikt procedur för att hantera situationen korrekt och rättvist. Denna process innefattar flera viktiga åtgärder:

- Dokumentation i protokollet:
Nekandet av röstning måste dokumenteras utförligt i vallokalens protokoll. Detta inkluderar att noggrant anteckna:
 - När och var nekandet skedde.
 - Varför väljaren nekades att rösta.
 - Hur situationen hanterades.
 - Vem som var ansvarig för beslutet.
- Detaljer om händelsen:
Det ska även dokumenteras hur situationen uppmärksammades och vad som antas ha lett till den felaktiga avprickningen. Om det framgår att avprickningen är felaktig men inte går att korrigera, ska det klargöras vilka försök till korrigerig som gjorts.
- Information till väljaren om överklagande:
Om väljaren efterfrågar information om hur man kan överklaga beslutet, ska denne informeras om processen för att göra detta. Det är viktigt att notera i protokollet att väljaren informerats om sina rättigheter och om hur hen kan gå vidare med ett eventuellt överklagande. Väljaren kan dock enbart överklaga själva valets utgång, inte det faktum att hen nekats rösta.

Justeringsmännens sign			Beslutsexpedierig	Utdragsbestyrkande
------------------------	--	--	-------------------	--------------------

- Ytterligare observationer:
Om det är uppenbart att väljaren faktiskt redan har röstat, bör detta också noteras i protokollet för att ge en fullständig bild av händelseförloppet.

BESLUTSUNDERLAG

- Hanna Karlssons tjänsteutlåtande
- Valmyndighetens vägledande ställningstagande om felaktig avprickning i röstlängd och väljare som nekas att rösta (daterad 15 december 2023).

FÖRSLAG TILL BESLUT PÅ SAMMANTRÄDET

Ingela Westerlund Svahn (V):

Valdistriktens ordförande samt vice ordförande, om ordförande inte är närvarande, åläggs att korrigera felaktiga avprickningar i röstlängden samt att neka en väljare att rösta. Vid såväl en korrigering som när någon nekas att rösta ska Valmyndighetens vägledande ställningstagande VAL-886 följas. Om en väljare behöver återkallas till vallokalen eller röstningslokalen för korrigering bekostar valnämnden denna extra resa.

BESLUT

- Valdistriktens ordförande samt vice ordförande, om ordförande inte är närvarande, åläggs att korrigera felaktiga avprickningar i röstlängden samt att neka en väljare att rösta.
- Vid såväl en korrigering som när någon nekas att rösta ska Valmyndighetens vägledande ställningstagande VAL-886 följas.
- Om en väljare behöver återkallas till vallokalen eller röstningslokalen för korrigering bekostar valnämnden denna extra resa.

Justeringsmännens sign		Beslutsexpediering Catrin Björk	Utdragsbestyrkande
------------------------	--	------------------------------------	--------------------

§ 35

Dnr 2024.36/11

Budgetavstämning perioden jan- mars valnämnden 2024**Bakgrund**

För perioden 1 januari 2024 till och med 31 mars 2024 ligger valnämnden väl inom ramen för sin budget för 2024, trots tidigare svårigheter med att uppskatta exakta kostnader baserade på faktiska utfall från tidigare val. Valnämndens budget för år 2024 var satt till 106 000 kr (exklusive statsbidrag) enligt uppgifter från kommunens ekonomichef.

För första kvartalet (januari till mars) var det budgeterat att 52 300 kr skulle användas för personalomkostnader. Utfallet för personalomkostnader under samma period blev dock betydligt lägre, 12 062 kr. Kostnaderna är fördelade på två konteringskoder.

Under perioden 1 jan 2024 till och med 31 mars 2024 uppgick de fasta månadsarvodena, som var budgeterade till 100 kr, till 1 335 kr för perioden. Sammanträdesarvoden för samma period var budgeterade till 700 kr men utfallet blev 4 380 kr.

Bedömning

Trots det positiva utfallet för första kvartalet är prognosen för valnämndens budget svår att bedöma, särskilt då den satta budgeten inte grundas på konkreta data från tidigare val. Det har blivit uppenbart att det kommer att vara en utmaning för valnämnden att hålla sig inom den angivna budgeten för årets val.

Att den lagda budgeten inte baserades på de faktiska kostnaderna som ett val innebär och inte heller på tidigare erfarenheter kan komma att påverka budgetutfallet. Till exempel översteg personalomkostnaderna under valet 2022 den budgeterade summan avsevärt. Vid det valet var personalomkostnaderna budgeterade till 6 000 kr, men det faktiska utfallet blev 177 983 kr. Denna betydande avvikelse borde ha föranlett en omvärdering av budgeten för framtida val då 6000 kr för personalomkostnader för ett val inte är rimligt. Detta trots att kommunen redan vid det valet gjort nedskärningar i antalet vallokaler samt röstningslokaler och även minimerat öppettiderna till lagens minimikrav. Det är avgörande att förstå att en kommun inte kan avstå från att hålla allmänna val eller avvika från lagstiftningen; oavsett budgetrestriktioner. Detta pekar sammantaget på att personalomkostnaderna för valet 2024 sannolikt kommer att ligga på liknande nivåer som föregående val.

Valnämnden har även detta val mottagit ett statsbidrag på 114 000 kr, vilket höjer den totala budgeten till 220 000 kr, men det finns en risk att

Justeringsmännens sign			Beslutsexpediering	Utdragsbestyrkande
------------------------	--	--	--------------------	--------------------

budget ändå överskrids om personal- och sammanträdeskostnader ligger på samma nivå som för valet 2022.

Trots det positiva utfallet för första kvartalet är det viktigt att vara vaktsam. En fortsatt noggrann övervakning och regelbunden budgetavstämning är nödvändig och en fortsatt försiktig och proaktiv hantering av budgeten rekommenderas. Det är även viktigt att framtida budgetprognoser baseras mer noggrant på tidigare faktiska kostnader för att förbättra budgetprecisionen och minska risken för oväntade kostnadsöverdrag. Det är därför av största vikt att valnämnden noggrant dokumenterar alla kostnader för valet.

BESLUTSUNDERLAG

- Hanna Karlssons tjänsteutlåtande

FÖRSLAG TILL BESLUT PÅ SAMMANTRÄDET

Ingela Westerlund Svahn (V):
Informationen noteras.

BESLUT

- Informationen noteras.

Justeringsmännens sign		Beslutsexpediering - Anna Jonsson - Marie Önerlov Näslund - Douglas Almquist	Utdragsbestyrkande
------------------------	--	---	--------------------

§ 36

Dnr 2024.37/11

Transport och överlämnande av röster till Länsstyrelsen västerbotten vid val till Europaparlamentet 2024

Bakgrund

Röster från valet den 9 juni 2024 ska vara länsstyrelsen tillhanda måndagen den 10 juni och rösterna från den preliminära rösträkningen (den så kallade onsdagsräkningen) ska vara länsstyrelsen tillhanda onsdagen den 12 juni, enligt de tider som anvisas av länsstyrelsen.

Bedömning

Valnämnden har tidigare tagit beslut för huruvida transporten ska gå till och vilka krav som finns. Likaså finns det en antagen verksamhets-skyddsanalys och verksamhetsplan som ska följas. Därav rekommenderas att det är valnämnden som ansvarar för att utse två personer som utför transporten till Länsstyrelsen i Umeå under utsatta dagar. Likaså ska två personer sitta i beredskap under de två tillfällena. Även dessa två personer bör utses av valnämnden.

BESLUTSUNDERLAG

-Hanna Karlssons tjänsteutlåtande

FÖRSLAG TILL BESLUT PÅ SAMMANTRÄDET

Ingela Westerlund Svahn (V):

Valnämnden ansvarar för att två personer, samt två ersättare, utför transport till Länsstyrelsen i Umeå måndagen den 10 juni och onsdagen den 12 juni 2024.

BESLUT

- Valnämnden ansvarar för att två personer, samt två ersättare, utför transport till Länsstyrelsen i Umeå måndagen den 10 juni och onsdagen den 12 juni 2024

Justeringsmännens sign		Beslutsexpediering Catrin Björk	Utdragsbestyrkande
------------------------	--	------------------------------------	--------------------

§ 37

Dnr 2024.38/11

Valnämndens preliminära rösträkning den 12 juni vid val till Europaparlamentet 2024

Bakgrund

Bestämmelser om valnämndens preliminära rösträkning återfinns i 12 kap. och 11 kap. 2 § vallagen.

Valnämnden sammanträder under hela granskningen och rösträkningen vilket innebär att nämnden ska närvara hela tiden. Sammanträdet ska hanteras på samma sätt som ett vanligt nämndsammanträde och förfarandet är reglerat i kommunallagen. Valnämndens preliminära rösträkning är offentlig vilket innebär att räkningen ska vara öppen för allmänheten. Det finns inga regler om att sammanträdet ska kungöras men det är bra om valnämnden informerar medborgarna om var och när rösträkningen ska ske. Detta kan exempelvis ske på samma sätt som kommunen annonserar kommunfullmäktiges sammanträden eller protokoll. Valnämndens ledamöter kan ha olika roller under dagen, men behöver framför allt finnas tillgängliga för att ge vägledning till övriga rösträknare vid bedömningsfrågor om röster.

Bedömning

Den preliminära rösträkningen är beroende av när posten levererar eventuella förtidsröster som inkommer. Valurnan får inte öppnas förens alla förtidsröster har mottagits. Skulle valurnan öppnas innan dessa röster har mottagits blir de ej ännu inkomna rösterna ogiltiga.

Av denna anledning är det svårt att bestämma en exakt tid för när den preliminära förtidsräkningen faktiskt kan påbörjas. Dock föreslås valnämnden att sammanträda kl.10.00 sammanträdesrum Jupiter på kommunhuset, för den preliminära rösträkningen den 12 juni.

BESLUTSUNDERLAG

- Hanna Karlssons tjänsteutlåtande

FÖRSLAG TILL BESLUT PÅ SAMMANTRÄDET

Ingela Westerlund Svahn (V):

Valnämndens preliminära rösträkning kommer att ske den 12 juni, klockan 10.00 i kommunhusets sammanträdesrum Jupiter på kommunhuset. Rösträkningen påbörjas när posten inkommit med eventuella röster. Den preliminära rösträkningen kungörs på kommunens digitala anslags-tavla

Justeringsmännens sign		Beslutsexpediering Catrin Björk	Utdragsbestyrkande
------------------------	--	------------------------------------	--------------------

BESLUT

- Valnämndens preliminära rösträkning kommer att ske den 12 juni, klockan 10.00 i kommunhusets sammanträdesrum Jupiter på kommunhuset. Rösträkningen påbörjas när posten inkommit med eventuella röster.
- Den preliminära rösträkningen kungörs på kommunens digitala anslagstavla.

Justeringsmännens sign			Beslutsexpediering	Utdragsbestyrkande
------------------------	--	--	--------------------	--------------------

§ 38

Dnr 2024.39/11

Tider för ambulerande röstmottagning vid val till Europaparlamentet den 9 juni 2024

Bakgrund

Väljare som på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller ålder inte själva kan ta sig till ett röstmottagningsställe får om de begär det lämna sina röster i bostaden eller på annan plats till särskilt förordnade röstmottagare, ambulerande röstmottagare. Vid röstmottagning med ambulerande röstmottagare gäller i tillämpliga delar bestämmelserna om röstning och röstmottagning i 7 och 8 kap. och bestämmelserna om röstmottagning i röstningslokal i 10 kap. vallagen (7 kap. 3 a § vallagen (2005:837)).

Syftet med ambulerande röstmottagning är att ge alla väljare så likartade förutsättningar som möjligt att utnyttja sin rösträtt, samtidigt som en godtagbar nivå av valsäkerhet upprätthålls. Rösterna ska hämtas av två röstmottagare som valnämnderna har utsett. Röstmottagarna ska vidare bland annat ta emot väljarens röst på samma sätt som i en röstningslokal och är, på begäran av väljaren, även skyldiga att hjälpa väljaren att göra i ordning sin röst. Röstmottagarna har tystnadsplikt i enlighet med 40 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Förfarandet liknar förtidsröstning med den huvudsakliga skillnaden att röstningen inte sker i en av kommunerna för ändamålet särskilt iordningställd och för allmänheten tillgänglig lokal utan i den lokal som väljaren befinner sig i (prop. 2013/14:124, s. 40).

Bedömning

Valnämnden behöver planera den ambulerande röstmottagningen under valperioden och ha god beredskap att boka röstmottagare, också under valhelgen och särskilt på valdagen. Under valperioden ska väljare kunna kontakta valnämnden för att boka röstmottagare. Valnämnden bör kunna ta emot bokningar vardagar dagtid och under valhelgen. Valnämnden har att, utifrån resurser och geografiska förutsättningar, fatta beslut om hur sent på valdagen en väljare kan få hjälp av en ambulerande röstmottagare. Nämnden bör fatta ett principbeslut som sedan får ligga till grund för bedömningar i de enskilda fallen. Röstmottagarna måste ha möjlighet att hinna tillbaka för att lämna rösten i röstningslokalen. Om en väljare begär hjälp sent på valdagen kan det därför vara för sent att få hjälp att rösta.

Öppettider och tillgänglighet inom perioden varierar stort för kommuner i landet. Valmyndigheten anser dock att väljare ska kunna kontakta valnämnden för att boka ambulerande röstmottagare alla vardagar dagtid under den lagstadgade perioden när valnämnden har sin förtids-

Justeringsmännens sign			Beslutsexpediering	Utdragsbestyrkande
------------------------	--	--	--------------------	--------------------

röstning.

Utifrån detta föreslås att möjligheten att boka ambulerande röstmottagning finns samtliga vardagar under kontorstid för perioden 22 maj till och med 7 juni. Samt att det under valhelgen den 8–9 juni finns möjlighet till bokning av ambulerande röstmottagning lördag klockan 10–12 och valdagen (söndagen) den 9 juni mellan kl. 09 och 15.

BESLUTSUNDERLAG

- Hanna Karlssons tjänsteutlåtande

FÖRSLAG TILL BESLUT PÅ SAMMANTRÄDET

Ingela Westerlund Svahn (V):

Möjligheten att boka ambulerande röstmottagning finns samtliga vardagar under kommunväxelns öppettider. Bokning måste ske minst 48 timmar innan önskad tid. Bokning sker till kommunens växel.

BESLUT

- Möjligheten att boka ambulerande röstmottagning finns samtliga vardagar under kommunväxelns öppettider.
- Bokning måste ske minst 48 timmar innan önskad tid.
- Bokning sker till kommunens växel.

Justeringsmännens sign		Catrin Björk	Utdragsbestyrkande
------------------------	--	--------------	--------------------

§ 39

Dnr 2024.40/11

Sammanträde för utvärdering av valet till Europaparlamentet 2024**Bakgrund**

I enlighet med valnämndens åtagande att säkerställa transparens och effektivitet i valprocessen, är det av stor vikt att regelbundet utvärdera och förbättra metoderna. Valnämnden ska granska vad som har fungerat väl och vad som kan förbättras samt diskutera och utvärdera de strategier som användes, röstningsförfarandet samt hantering av fötidsröster. En detaljerad granskning av den budget som allokerades och användes för valet bör även göras med syfte att identifiera avvikelser och områden för kostnadseffektivisering samt för att kunna föreslå en korrekt budet inför valet 2026.

Bedömning

Med anledning av denna bakgrund bör valnämnden sammanträda i augusti för att genomföra en grundlig utvärdering av valet till Europaparlamentet den 9 juni 2024.

BESLUTSUNDERLAG

- Hanna Karlssons tjänsteutlåtande

FÖRSLAG TILL BESLUT PÅ SAMMANTRÄDET

Ingela Westerlund Svahn (V):

Valnämnden sammanträder i 10 september kl. 08.00 för att utvärdera valet till Europaparlamentet den 9 juni 2024.

BESLUT

- Valnämnden sammanträder i 10 september kl. 08.00 för att utvärdera valet till Europaparlamentet den 9 juni 2024.

Justeringsmännens sign			Beslutsexpediering - Anna Jonsson - Catrin Björk	Utdragsbestyrkande
------------------------	--	--	--	--------------------

§ 40

Dnr 2024.41/11

Bedömning av Hanna Karlssons fortsatta roll som valsamordnare efter tjänstebyte

Bakgrund

Hanna Karlsson har sedan den 13 november 2023 innehaft tjänsten som kommunsekreterare i Malå kommun och har under denna tid bland annat varit valsamordnare inför val till Europaparlamentet den 9 juni 2024. Från och med den 14 maj 2024 kommer Hanna Karlsson att påbörja en ny tjänst inom kommunen som kommunikatör/administratör och avslutar då sin tjänst som kommunsekreterare.

Med anledning av detta tjänstebyte uppstår frågan om Hanna bör fortsätta sitt ansvar som valsamordnare för kommande val till Europaparlamentet eller om ansvaret bör övergå till Catrin Björk, som arbetar som nämndsekreterare och administratör.

Bedömning

Catrin Björk, som är den föreslagna ersättaren, har även hon relevant kompetens och erfarenhet som ersättare för samordning av valet. Då Catrin redan är informerad om de processer och system som används, skulle en övergång kunna ske smidigt om det skulle bli aktuellt. Hanna bör då även finnas behjälplig för Catrin vid eventuella frågor etcetera.

Om Valnämnden istället väljer att Hanna Karlsson fortsätter att vara ansvarig för valet 2024 bör hon beviljas sina nuvarande behörigheter i valdatasystemet VALID. Detta för att säkerställa en smidig övergång och kontinuitet samt för att undvika avbrott i tillgången till viktiga data och systemfunktioner som är kritiska för valprocessen.

BESLUTSUNDERLAG

- Hanna Karlssons tjänsteutlåtande

FÖRSLAG TILL BESLUT PÅ SAMMANTRÄDET

Ingela Westerlund Svahn (V):

Hanna Karlsson fortsätter sitt ansvar som valsamordnare för val till Europaparlamentet den 9 juni 2024 även efter byte av tjänst. Hanna Karlsson beviljas fortsatt samma behörigheter i valdatasystemet VALID som när hon arbetat som kommunsekreterare

Justeringsmännens sign		Beslutsexpediering	Utdragsbestyrkande
		- Douglas Almquist - Marie Önnertlov Näslund - Länsstyrelsen Västerbotten	

BESLUT

- Hanna Karlsson fortsätter sitt ansvar som valsamordnare för val till Europaparlamentet den 9 juni 2024 även efter byte av tjänst.
- Hanna Karlsson beviljas fortsatt samma behörigheter i valdatasystemet VALID som när hon arbetat som kommunsekreterare.

Justeringsmännens sign			Beslutsexpediering	Utdragsbestyrkande
------------------------	--	--	--------------------	--------------------